

موارد فناورانه در قرارداد ایران و چین: از ایجاد موتور جستجوی بومی تا تولید گوشی و توسعه 5G - دیجیاتو

آرش پارساپور | سه شنبه، ۱۰ فروردین ۱۴۰۰

با نگاهی دقیق تر به سند جامع همکاری‌های ۲۵ ساله بین ایران و چین موارد زیادی را می‌توان یافت که مرتبط با مسائل فناورانه در کشور است. توسعه ارتباطات سیار، ساخت و توسعه گوشی‌های هوشمند برای کاربران، توسعه موتور جستجوی بومی و پیام‌رسان‌ها و ایمیل بومی و انتقال تجربه در بسیاری از موارد فناورانه در این قرارداد مطرح شده است. حتی سرمایه‌گذاری در زمینه‌های مختلف فناوری از جمله ایجاد شبکه‌های هوشمند و شهر هوشمند و پارک فناوری، موارد فناورانه در حوزه دفاعی و نظامی و حتی سرمایه‌گذاری در بخش فناورانه کشاورزی کشورمان از مواردی است که در این سند به آنها اشاره شده است.

سند جامع همکاری‌های ۲۵ ساله بین ایران و چین این روزها حاشیه ساز شده و منتقدین بسیاری نیز پیدا کرده است. متنی که از این سند در رسانه‌ها منتشر شده در قالب ۱۸ صفحه بوده و مربوط به آخرین اصلاحیه آن در خرداد ۹۹ است که بخش‌هایی از آن مربوط به موارد فناورانه است. پیش‌تر یکی از نمایندگان مجلس نیز تاکید کرده بود که قرار است با این سند و با کمک چینی‌ها به توسعه شبکه ملی اطلاعات رسیدگی کنند و «اینترنت ملی» را به مرحله نهایی برسانند.

باید تاکید شود متن ۱۸ صفحه‌ای که این موارد از آن استخراج شده در خرداد ۹۹ رسانه‌ای شد و هنوز به طور صد در صد مشخص نیست که موارد دیگری به آن اضافه شده است یا خیر.

همکاری در زمینه فناوری و ارتباطات

در بند «د» از ضمایم شماره ۲ این قرارداد ۲۵ ساله بخشی به اسم «همکاری در زمینه فناوری و ارتباطات و رادیو» وجود دارد که در آن به موارد متعددی اشاره شده است.

این بخش شامل چهار دسته می‌شود:

تعریف پروژه‌های مشترک برای توسعه و تقویت شبکه زیرساخت‌های اطلاعاتی و ارتباطاتی

توسعه نسل پنجم ارتباطات از راه دور (5G)

خدمات اساسی (شامل موتورهای جست‌وجوگر، پست الکترونیک و پیام‌رسان‌های اجتماعی)

تجهیزات ارتباط از راه دور (شامل مسیریاب GPS، سوئیچ، سرورها و ذخیره اطلاعات)

تجهیزات کاربر نهایی (شامل تلفن همراه، تبلت، لپ‌تاپ)

گفت‌وگو درباره همکاری‌های ممکن در خصوص توسعه نرم‌افزارهای پایه (از قبیل سیستم‌عامل رایانه‌ها و تلفن‌های همراه، مرورگرها و آنتی‌ویروس‌ها) و اجرای چنین همکاری‌هایی در موعد مناسب

همچنین در ادامه به این موارد تاکید شده است:

- تعریف پروژه‌های مشترک و آزمایشی در زمینه فناوری‌های هوشمند و هوش مصنوعی
- انجام تحقیقات مشترک توسط دانشگاه‌های دو کشور و توسعه همکاری با شرکت‌های دانش‌بنیان و اکوسیستم کسب و کارهای نوآورانه و استارت‌آپ‌ها
- تقویت همکاری‌ها در طرح‌های طیف فرکانس رادیویی و هماهنگی در فرکانس‌های ماهواره‌ای در صحنه بین‌المللی و ...

اما تمام موارد فناورانه در این قرارداد محدود به همین بند نمی‌شود، در واقع همانطور که موضوع فناوری در تمامی بخش‌های جامعه ارتباط دارد و با آنها گره خورده، در دیگر بخش‌های این قرارداد نیز بارها و بارها به موارد فناورانه اشاره شده که نباید از آنها غافل ماند.

گسترش همکاری در بین نهادهای فناوری و علمی دو کشور

در بند دوم این متن به مواردی مانند افزایش میزان اثرگذاری در حوزه‌های اقتصادی، فناوری و گردشگری اشاره شده است. همچنین به گسترش همکاری‌ها بین دانشگاه‌ها و نهادهای فناوری و علمی دو کشور تاکید شده است. در ادامه و در بند چهارم به همکاری‌های گردشگری علمی و آکادمیک و فناوری و تبادل تجارب در آموزش نیروی انسانی اشاره شده است.

گسترش تولید انرژی پاک

در بخش ضمایم این قرارداد نیز اعلام شده که توسعه سرمایه‌گذاری در حوزه‌های مختلف همچون شبکه‌های هوشمند و دانش بنیان در دستور کار قرار گیرد. همچنین توسعه همکاری در زمینه انتقال و توسعه فناوری‌های نوین اعم از انرژی‌های پاک، انرژی تجدید پذیر و احداث نیروگاه فناوری‌های ارتباطاتی و اطلاعاتی از دیگر مفاد این قرارداد اعلام شده است. در ادامه نیز به توسعه همکاری در زمینه تولیدات صنایع نوآورانه و همچنین گسترش دانش و به اشتراک گذاشتن فناوری‌های نوین به منظور حفظ محیط زیست تاکید شده است.

ایجاد مراکز صنعتی و فناوری محور

در بخش‌های دیگری از این قرارداد به تقویت بسترسازی جهت همکاری‌های تشکلی‌های فنی و مهندسی، همکاری در ایجاد مراکز صنعتی محور و فناوری محور با هدف تولید و صادرات خدمات و کالا به کشورهای منطقه، توسعه و تقویت همکاری‌های علمی، فنی در حوزه‌های مختلف فضای مجازی و تجهیزات کاربر نهایی اشاره شده است.

توسعه فناوری در بنادر دریایی

در ضمایم ۲ و در بخش توسعه ساحل مکران اشاره شده که بین دو کشور همکاری‌های در زمینه‌های محیط زیستی، بنادر دریایی و علم فناوری و شهرهای هوشمند نیز انجام خواهد شد.

ساخت کارخانجات تولید تجهیزات و فناوری‌های جدید حوزه آب و برق

همچنین در بخش ضمیمه ۳ و در حوزه «اقدامات اجرایی» مواردی مانند تولید برق و کود از زباله‌های شهری و از آن مهمتر، همکاری در زمینه ساخت کارخانجات تولید تجهیزات و فناوری‌های جدید در حوزه آب و برق ایران به چشم می‌خورد.

سرمایه‌گذاری مشترک در ساخت شهر هوشمند و ساخت و ساز ساختمان‌ها

در بخش حمل و نقل و زیرساخت نیز به انتقال فناوری و مشارکت در توسعه فناوریهای مورد نیاز در صنعت هوایی اشاره شده و همچنین سرمایه‌گذاری مشترک در ساخت شهرهای و هوشمند و ساختمان‌های سبز و هوشمند و تبادل فناوری و همکاری از نظر ساخت بزرگراه کویری از دیگر مواردی است که در این قرارداد آمده است. استفاده از انواع تکنولوژی نوین ساخت و ساز دارای قابلیت پیاده سازی در ایران در حوزه مسکن نیز از نکات مهم دیگر است. در این بخش به طراحی شهرهای جدید و ایجاد محله‌هایی با رویکرد هوشمند بودن و سازگار با محیط زیست نیز اشاره شده است.

ایجاد صندوق مالی مشترک در حوزه همکاری علمی و فناوری

در بخش «علمی و فرهنگی» به اعطای بورس تحصیلی دولتی متقابل و تبادل استاد و دانشجو، انجام تحقیقات مشترک بین دانشگاه‌های دو کشور و شرکت‌های دانش‌بنیان دو کشور و همچنین ایجاد صندوق مالی مشترک در حوزه همکاری علمی و فناوری اشاره شده است. در این بخش همچنین پیشنهاد شده که بخش معینی از سهام شهرک هوش مصنوعی چین به شرکت سرمایه‌گذاری‌های خارجی ایران تعلق بگیرد.

همکاری رسانه‌های آنلاین دو کشور

نکته مهم در این بخش بندی است که در آن تاکید شده که باید «هماهنگی و همکاری در تدوین و تصویب قوانین کنوانسیون‌ها و تصمیم‌گیری بین‌المللی در زمینه حاکمیت دولت‌ها بر فضای

مجازی ایجاد شود.» در ادامه همین بند به تقویت همکاری‌های همه جانبه بین رسان‌های برخط دو طرف در اشکال مختلف و تشویق رسانه‌های آنلاین برای مبادله اطلاعات تاکید شده است. همچنین اعلام شده که تیم واکنش اضطراری شبکه رایانه ملی دو کشور یک تفاهمنامه در خصوص امنیت سایبری امضا کنند و اطلاعات را برای شناسایی تهدیدات به اشتراک یکدیگر بگذارند.

همکاری شرکت‌های خودروساز دو کشور و تولید لوازم خانگی

در بخش «صنعت، معدن و تجارت» نیز به همکاری بین شرکت‌های خودروساز دو کشور به منظور انتقال فناوری و تولید مشترک جهت عرضه در بازار دو کشور و همچنین طراحی شهرک‌های صنعتی تولید خودرو و صنایع مرتبط با آن با تمرکز استفاده از انرژی‌های تجدید پذیر و تولید لوازم خانگی الکترونیکی و سلول خورشیدی اشاره شده است.

همکاری‌های سلامت محور

در بخش «سلامت» نیز به تقویت همکاری در زمین مبارزه با ویروس کرونا و بیماری‌های ویروسی مشابه و همچنین انتقال فناوری سلامت و نظام سلامت تاکید شده است.

سرمایه‌گذاری با تسهیلات ویژه برای چینی‌ها در بخش کشاورزی ایران

در بخش «کشاورزی» نیز به مواردی چون انتقال فناوری‌های مرتبط با کشاورزی و شیلات و تسهیل صادرات انواع محصولات کشاورزی تاکید شده است و اعلام شده تبادل فناوری در تولید

آفت کش‌ها و حشره‌کش‌ها و قارچ‌های کشاورزی نیز انجام خواهد شد. ناگفته نماند در این بخش به تشویق شرکت‌های چینی برای سرمایه‌گذاری و برقراری تسهیلات ویژه قانونی برای آنها تاکید شده است.

همکاری فناورانه در بخش نظامی و دفاعی

در بخش «نظامی و دفاعی» نیز به گسترش همکاری در حوزه فناوری و صنعت دفاعی با تاکید بر اجرای پروژه‌های سرمایه‌گذاری، طراحی و توسعه و تولید مشترک و تامین تجهیزات اشاره شده است.

پارک فناوری مشترک و ایجاد مراکز تبادل داده اینترنتی

در بخش اقدامات اجرایی بلند مدت نیز موارد متعددی ذکر شده که برخی از آنها به فناوری گره خورده است. به عنوان مثال در بخشی از متن منتشر شده به تامین مالی و استقرار فناوری‌های مدیریت پسماند اشاره شده و در بخشی دیگر به سرمایه‌گذاری مشترک در حوزه احداث پارک‌های فناوری مشترک و همچنین تولید مشترک تجهیزات پزشکی پیشرفته با انتقال فناوری تاکید شده است. همچنین مشارکت و سرمایه‌گذاری در ایجاد مراکز تبادل داده‌های اینترنتی بین‌المللی و خطوط انتقال ترافیک داده بین‌المللی (کابل‌های دریایی وزمینی و لینک‌های رادیویی و ماهواره‌ای و مخابراتی) از دیگر مفادی است که در این متن آمده است.

در خطوط پایانی متن منتشر شده نیز به اجرای آینده پژوهی در سطح ملی و منطقه‌ای و بین‌المللی در کلیه ابعاد فضای مجازی بین دانشگاه‌ها و مراکز علمی دو کشور تاکید شده است.

گفتنیست بسیاری از مسئولان در بخش‌های فناورانه کشور علی‌الخصوص نهادهای مرتبط با بدنه حاکمیت مانند مرکز ملی فضای مجازی و دادستانی در امور فضای مجازی کشور، بارها و بارها از نحوه توسعه ارتباطات در چین تعریف و تمجید کرده‌اند. آنها در مصاحبه‌های خبری گوناگون حاکمیت چین در فضای مجازی را امری مثبت دانسته‌اند و از آنسو وزیر ارتباطات در واکنش به این اظهارات اعلام کرده بود که چین بیش از یک و نیم میلیارد نفر جمعیت دارد و می‌تواند بر اساس سیاست‌های خود، فناوری‌های ملی را محقق کند. او در [مجمع جهانی اقتصاد](#) در اینباره اعلام کرده بود:

«سیاست‌ها در هر کشور متفاوت است. چین جمعیت خوبی دارد، اما کشورهای دیگر چنین جمعیتی ندارند، بنابراین توسعه این فن‌آوری‌ها در اینجا محقق خواهد شد.»

همانطور که از مفاد این قرارداد برمی‌آید، بسیاری از فناوری‌های آینده کشور قرار است که با همکاری چین ادامه پیدا کند و تقریباً حوزه‌ای نیست که موضوع توسعه فناوری آن در همکاری با این کشور گره نخورده باشد. نظر شما در این رابطه چیست؟ آیا همکاری با کشور چین برای رسیدن به این موارد فناورانه در حوزه‌های مختلف را اقدامی درست می‌دانید و یا با آن مخالف هستید؟ نظر خود را با ما در میان بگذارید.

[برای دریافت برنامه همکاری‌های جامع ایران و چین اینجا کلیک کنید.](#)

[دیجیاتو](#)